

Europa

Voormalig eurocraat gebruikt satire om Brussel dichter bij de mensen te brengen

Mathijs Schiffers

Met The Schuman Show neemt Kelly Agathos het leven in en om de Europese instituten, waar ze zelf lange tijd deel van uitmaakte, op de hak. De theatershow is immens populair in de Brusselse bubbel. Het trekken van een breder publiek is de volgende uitdaging.

Je had het leukste wijf van de stad, maar door je narcisme meende je dat je recht op beter had.' Het is februari 2021 en de Griekse Kelly Agathos laat haar hart spreken. Ze bevindt zich in een kille kantoorruimte en gaat gekleed in een blauwe jurk — blauw, de kleur van de Europese Unie. Terwijl de camera loopt, zingt Agathos de frustraties over het Britse vertrek uit de Europese Unie van zich af in de vorm van een rap. Ze verbeeldt de EU als een boze echtgenote die genoeg heeft van haar man — het Verenigd Koninkrijk — omdat deze denkt dat het elders beter is.

'Jij hebt dingen nooit willen zien vanuit een ander perspectief dan wat je kent, met dat godvergeten Britse ge-

voel dat je uitzonderlijk bent', rijmt ze, vrij vertaald uit het Engels.

Agathos plaatst het filmpje op videokanaal YouTube. In no time wordt *The Brexit Rap* meer dan vierduizend keer bekeken en de reacties zijn lovend. Het zet Agathos aan het denken. Impact is altijd een sleutelwoord geweest voor haar. Het is de reden waarom ze na haar studie archeologie niet verder is gegaan in dit veld: de kans dat je als archeoloog iets belangrijks ontdekt dat werkelijk een verschil maakt voor het leven van nu, is te klein. Daarom is ze aan de slag gegaan in Brussel, het centrum van de Europese macht.

Maar hoe kan ze hier haar impact maximaliseren? Het succes van *The Brexit Rap* sterkt Agathos in de gedachte dat er behoefte is aan lichtvoetige communicatie over zaken rond de EU.

En dat hier voor haar — met haar liefde voor acteren en theater — wel eens een rol kan zijn weggelegd.

Ongeduldig
Agathos heeft negen jaar gewerkt in en rond de instituten van de Europese Unie in de Belgische hoofdstad. Van alles heeft ze gedaan. Ze is stagiair geweest van de Griekse Eurocommissaris Maria Damanaki, en assistent van

Ze is stagiair geweest van een Griekse Eurocommissaris en assistent van een Europarlementariër

een Europarlementariër. Ook heeft ze, voordat het Verenigd Koninkrijk voor de Brexit koos, een tijdje gewerkt op de Britse permanente vertegenwoordiging bij de EU.

'Ten tijde van *The Brexit Rap* is dat andere al aardig ingevuld. Agathos heeft van haar vroegere acteerdromen dan reeds haar werk gemaakt en ImproBubble opgericht: een school voor improvisatietechnieken in het theater. Het bedrijf geeft ook trainingen die professionals helpen spontaner over te komen als ze voor hun werk het podium op moeten. Wie de stijfheid kent van de gemiddelde presentatie van een EU-instituut, zal het niet verbazen dat het vooral haar vroegere collega's zijn die zich opgeven voor de lessen.

Maar de ongeduldige Agathos gaat zich afvragen of ze het verschil kan maken in deze bureaucratische wereld, waar ontwikkelingen traag gaan. Zo leest ze in 2018 in de krant over een Europese richtlijn waar ze vijf jaar eerder zelf nog mee bezig is geweest, maar die nog steeds niet is goedgekeurd door

de lidstaten. Het zijn zulke momenten waarop ze zich realiseert dat ze als eurocraat niet veel kan veranderen en iets anders moet proberen.

'Ten tijde van *The Brexit Rap* is dat andere al aardig ingevuld. Agathos heeft van haar vroegere acteerdromen dan reeds haar werk gemaakt en ImproBubble opgericht: een school voor improvisatietechnieken in het theater. Het bedrijf geeft ook trainingen die professionals helpen spontaner over te komen als ze voor hun werk het podium op moeten. Wie de stijfheid kent van de gemiddelde presentatie van een EU-instituut, zal het niet verbazen dat het vooral haar vroegere collega's zijn die zich opgeven voor de lessen.

Maar Agathos, die in haar jeugd op een internationale school in Brussel heeft gezeten en in Cambridge en Lon-

den heeft gestudeerd, wil meer. Zou een komische show waarin ze het leven rond de Europese instellingen op de hak neemt in een behoefte voorzien, vraagt ze zich af tijdens die donkere coronadagen waarin *The Brexit Rap* het levenslicht ziet. Is humor geschikt om het afstandelijke 'Brussel' dichterbij de mensen te brengen?

In de Verenigde Staten heeft *The Daily Show* met Trevor Noah (en voor-

Wie wil gaan, moet er snel bij zijn, want de kaartjes van €25 per stuk vliegen over de toonbank

al met diens voorganger Jon Stewart) aangetoond dat een satirisch nieuwsprogramma een succesvolle vorm van infotainment kan opleveren. In Nederland doet Arien Lubach met *De Avondshow* hetzelfde.

Sausje nodig
Het Brexitreferendum, waarbij het onvoldoende is gelukt om de Britse kiezers van de voordelen van het EU-lidmaatschap te overtuigen, laat volgens Agathos zien dat iets 'Lubachi-aans' ook op EU-niveau nodig is. De humor ligt ook in Brussel op straat, zo is Agathos' stellige overtuiging. Maar de grappen worden je niet op een presenteerblaadje aangereikt. Je moet er een sausje overheen gieten om de humor zichtbaar te maken, en behapbaar voor een groter publiek.

Kelly Agathos werd opgeleid tot archeoloog, maar koos voor een carrière in Brussel omdat ze werk wilde doen met een grotere maatschappelijke impact.

FOTO: SEB DEVIENNE

Ze praat er veel over met Lise Witeman, een Nederlandse vriendin die leiding geeft aan het Brusselse team van Follow The Money. Ze delen hun frustratie over de stroeve communicatie van de Europese Unie en besluiten dat het tijd is voor actie. Met wat vrienden en kennissen — acteurs en andere journalisten — wordt een pilotshow uitgewerkt.

In juni 2021, als samenkomen weer mag, beleeft het experiment zijn vuurdoop in een Brusselse kelder voor een groep van ruim veertig genodigden. De reacties zijn opnieuw positief. De show krijgt zelfs een vermelding in Playbook, een in Brussel veelgelezen dagelijkse rubriek op de website van nieuwsmidium Politico.

Het geeft Agathos en haar team de energie om door te pakken en grotere te denken. En nu, weer twee jaar later, wordt *The Schuman Show* — met Agathos als presentatrice — tweemaal per maand opgevoerd in de Belgische hoofdstad.

De zaal met ruim 450 stoelen is stevast uitverkocht. Wie wil gaan, moet er snel bij zijn. Want de kaartjes van €25 per stuk vliegen over de toonbank.

Interview met Duitse tank

The Schuman Show bestaat elke keer uit andere sketches, maar heeft wel enkele vaste items. Zo is er altijd een interview. Soms is dat met een acteur of actrice die is vermomd als een bekende Europese politicus, bijvoorbeeld Angela Merkel. Maar er zijn ook interviews waarin onderwerpen worden behandeld die veel in het nieuws zijn.

Zo zijn er hilarische vraaggesprekken met de Noord-Ierse grens, die voor zoveel problemen heeft gezorgd bij de Brexitgesprekken, en met een Duitse Leopardtank, een stuk wapentuig waarvan lang onduidelijk is geweest of het naar Oekraïne zou gaan.

Over dat gesprek met de tank: deze is door de Ardennen naar Brussel gekomen — 'Geen centje pijn, net als toen. Dat ze dat niet zagen aankomen ...' — en zegt dat hij er geen trek in heeft om Oekraïne te helpen in zijn strijd voor zelfbeschikking. 'Tanks zijn toch gemaakt om naar oorlogsgebied te gaan?' probeert Agathos, in haar rol als interviewer. 'Dat is een erg stereotiep manier om naar tanks te kijken', zo antwoordt de tank. 'Soms hebben we andere dingen aan ons hoofd en denken we na over de wereld waarin we leven. Zo'n tank ben ik. Meer een denk-tank inderdaad. Maar dan nuttiger.'

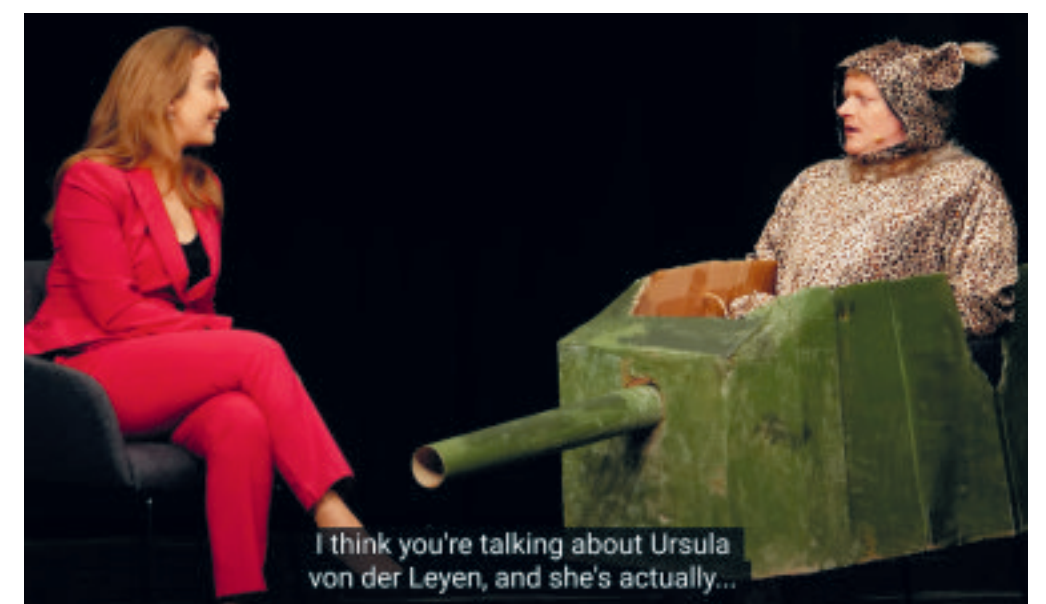
Daarnaast zijn er sketches die een licht laten schijnen op het leven van de jonge eurocraat die zich nietsvermoedend in Brussel meldt om te constateren dat alles er anders is dan gedacht. De sketch *Brussels Anonymous*, geïnspireerd op bijeenkomsten van anonieme alcoholisten, is daar een

Vervolg op pagina 13

DE EUROSATIRE VAN KELLY AGATHOS

You had the hottest bitch in town but your narcissism Meant you thought you could do better than this specimen!

I think you're talking about Ursula van der Leyen, and she's actually...

Van boven naar onder: Kelly Agathos brak door met 'The Brexit Rap', een satirische kritiek op het Verenigd Koninkrijk; een deel van The Schuman Show bestaat uit interviews, zoals hier met een Leopardtank; Brussels Anonymous is een parodie op zelfhulpgroepen voor verslaafden; een sollicitatiegesprek belicht de minder mooie kanten van een EU-baan.

Vervolg van pagina 11

voorbeeld van. Op het podium zit een gespreksleider te midden van vier eurocraten. Die vier hebben nooit de intentie gehad om lang in Brussel te blijven. Maar ze zijn verslaafd geraakt aan het internationale leven en, uiteraard, aan het belastingsvrije inkomen als EU-medewerker.

De scène over een sollicitatiegesprek voor de functie van assistent van een Europarlementariër is een andere fraaie illustratie van de ups-and-downs in de bubbel. Rose is doorgesongen tot de laatste ronde, en als ze dit gesprek tot een goed einde weet te brengen, is de baan van haar.

De interviewer laat Rose weten dat de baan veeleisend is en dat alleen de allerbesten ervoor in aanmerking komen. Ze pocht met haar 'master' aan een gerenommeerde Europese universiteit, wetende dat smijten met dat soort titels vaak al genoeg is om deuren

De grappen hebben een hoog insidergehalte en zullen universele moeten worden

te openen in het Brusselse.

Tijdens het gesprek wordt de interviewer tot driemaal toe gebeld door de Europarlementariër voor wie de nieuwe assistent moet gaan werken. Al snel wordt duidelijk dat Europarlementariërs extreem hulpbehoevend kunnen zijn.

'Dag meneer', zegt de interviewer als hij het sollicitatiegesprek voor de eerste keer moet onderbreken, 'ja, de commissievergadering is vandaag. Om 14 uur, ja. In kamer 110. In het Europees Parlement, inderdaad. Ja, in Brussel, ja. U bent toch in Brussel, hoop ik? Dat weet u niet? Kunt u even naar buiten kijken? Regent het? Dan bent u in Brussel.'

Langzaam zie je Rose kleiner worden en twijfels krijgen.

Babysitten

Die laatste scène is een mooie illustratie van het leven van parlementaire assistenten in Brussel. Want toen Agathos zelf assistent van een Europarlementariër was, moest ze meer dan eens voor hem babysitten als de crèche gesloten was.

Om op de hoogte te blijven van wat er speelt bij de Europese instituten, en daar met haar show op in te kunnen spelen, volgt Agathos het nieuws in Europa.

Wat daarbij zeker helpt, is dat er journalisten bij de show zijn betrokken. Dus als het Europees Parlement debatteert over het betuigen van kunstmatige intelligentie, dan haakt The Schuman Show daar handig op

in met een item over een slimme computer.

Het item vertelt hoe kunstmatige intelligentie de mensen die nu hun brood nog verdienen door te werken voor de Europese instituten straks overbodig maakt. Want welk menselijk brein kan een onderzoeksrapport van zeshonderd pagina's over de gevolgen van een wetsvoorstel in enkele minuten produceren?

Maar er is hoop. Want als de slimme computer de vraag krijgt om op een begrijpelijke manier in vierhonderd woorden uit te leggen hoe de EU functioneert, begint ie bij het antwoord te stotteren om uiteindelijk vast te lopen en zichzelf op te blazen.

Opschaalfase

The Schuman Show wil rap opschaalen. De start is veelbelovend geweest, Brussel is verkocht. Maar hoe zit het met alles wat daarbuiten ligt? De grappen hebben een hoog insidergehalte en zullen universeel moeten worden om een breder publiek aan te spreken.

De komende twaalf maanden worden belangrijk, weet Agathos. In juni 2024 zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement. De opkomst is traditioneel laag. Maar als de show uit de bubbel kan breken, kan hij misschien helpen meer kiezers naar de stembus te bewegen. Over impact gesproken.

De show trok al woordvoerders van de Europese instellingen, leden van de kabinetten van Eurocommissarissen en Europarlementariërs. Maar een echt hoge piek in het publiek zou een doorbraak kunnen betekenen, weet Agathos. Ze zou hem of haar graag het podium op trekken voor een interview om op die manier Brussel — waar de communicatie vooral plaatsvindt via anonieme bronnen — verder te demystificeren.

Op 29 juni, tijdens de op een na laatste opvoering voor het zomerreces, is het zo ver. Margaritis Schinas zit op de eerste rij. De bombastische Griek was voorheen de hoofdwoordvoerder van de Europese Commissie. Nu is hij zelf lid van het dagelijks bestuur van de EU. Hij heeft als Eurocommissaris een takenpakket dat tot veel gefronste wenkbrauwen heeft geleid toen het bekendgemaakt werd het promoten van de Europese manier van leven.

Na afloop meldt Schinas zich in de bar bij het theater en laat hij weten dat hij erg genoten heeft van de show. Een dag later verzendt hij een tweet waarin hij dit gevoel deelt met de rest van de wereld. 'Ik ben erg onder de indruk', schrijft hij over The Schuman Show. 'Niets bleef me dat de Europese wijze van leven meer dan het vermogen om jezelf te lachen.'

Dat zijn mooie woorden. Wie volgt?

Mathijs Schiffers is correspondent in Brussel voor het FD.